

Asia: VN/31199/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta (Kela-korvausten valinnanvapauskokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa korvausmallin sisällöstä?

Vakuutuskassat ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta (Kela-korvausten valinnanvapauskokeilu).

Valinnanvapauden tarjoaminen yli 65-vuotiaille voi nopeuttaa hoitoon pääsyä, mikä on sinällään hyvä asia. Vakuutetun on kuitenkin vaikea etukäteen arvioida, onko edullisempaa käyttää yksityisiä vai julkisia terveystalouksia. Tämä riippuu palveluntuottajien hinnoista ja siitä, millaisia maksuja (poliklinikka-, toimisto- tai palvelumaksuja) peritään vastaanottokäyntien lisäksi. Lisäksi yksityisistä laboratoriotutkimuksista jää kuluja Kela-korvausten jälkeen.

Korvausten maksaminen edellyttäisi sitä, että yksityinen palveluntuottaja on tehnyt sopimuksen Kansaneläkelaitoksen kanssa. Vakuutettu ei siis voi mennä mihin tahansa yksityiseen palveluun ja odottaa saavansa korvauksen. Vielä ei ole tiedossa, vaadittaisiinko palveluntuottajan tarjoavan läsnäpalvelua vai riittäisikö myös etävastaanottojen tarjoaminen. Edellä mainitut asiat voivat johtaa siihen, että korvausmallin mukaista yksityistä palvelua ei olisi tarjolla kaikkialla Suomessa eli valinnanvapausmahdollisuus ei toteutuisikaan.

Lausuttavaa vaikutustenarvioinnista?

Esityksestä ei käy selkeästi ilmi, miten varmistetaan se, ettei Kelan korvausten nostaminen johda yksityisten palveluntuottajien hintojen nousuun. On myös epävarmaa, lisäisikö korvausten kasvu kysyntää yksityisen sektorin palveluille vai kohdistuisivatko korvaukset jo valmiiksi yksityissektorin asiakkaille.

Esitetty malli saattaa pahentaa hyvinvointialueiden lääkäripulaa, jos lääkäreitä siirtyy julkiselta sektorilta yksityiselle. On siis epäselvää, vähentääkö esitys julkisen terveydenhuollon kuormitusta vai siirtääkö se vain kustannuksia valtiolle ilman merkittävää vaikutusta hoitojonoihin.

Mallin kokeilu aiheuttaisi hallinnollista työtä ja kustannuksia palveluntuottajille ja Kelalle. Kokonaisarvioinnissa ei ole varmuutta siitä, miten ja kuinka paljon kustannuksia toimeenpanosta aiheutuisi, vai olisiko parempi suunnata nämäkin kuluerät suoraan terveydenhuollon toimintaan.

Muut kommentit:

Kokeilusta mahdollisesti aiheutuvaa hyötyä suhteessa toimeenpanon kustannuksiin on vaikea arvioida. Lisäksi malli saattaa aiheuttaa palvelukokonaisuuden sirpaloitumista entisestään.

Vakuutuskassoissa, joissa on eläkeläisvakuutettuja, esitetyt muutokset voivat aiheuttaa sääntömuutostarpeita ja korvausjärjestelmän päivitystyötä. Lisäksi eläkeläisvakuutettujen neuvonnan tarve lisäisi kassojen työmäärää. Näiden muutosten arvioidaan aiheuttavan hallinnollisia lisäkustannuksia vakuutuskassoille.

On vaikea arvioida, toisiko korvausmalli säästöjä vakuutuskassojen lisäetuusmenoihin vai johtaisiko se lopulta lisäetuuskorvausten kasvuun.

1. Näkemyksenne vastaanottotyyppistä koskevista velvoitteista palveluntuottajille?

En osaa sanoa/muu, kirjoitan vastauksen alla olevaan kenttään.

Avoin kenttä perusteluille:

Jos korvausmali toteutetaan, olisi hyvä, että se koskisi sekä läsnä- että etävastaanottoja. Näin palvelua olisi mahdollista saada, vaikka sitä ei olisi saatavilla omalla/lähipaikkakunnalla. Toisaalta etävastaanotto ei voisi olla ainoa palvelu, koska kohderyhmänä olisivat iäkkäämmät henkilöt eikä etävastaanotto sovellu kaikkien oireiden/sairauksien arviointiin.

2. Näkemyksenne siitä, että kokeiluun osallistuvan palveluntuottajan olisi sitouduttava tarjoamaan myös toisella kokeiluun osallistuvalla palveluntuottajalla määrätyt tutkimukset kokeilun mukaisilla hinnoilla?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

Jos korvausmali toteutetaan, tällä varmistettaisiin tasapuolisempi kilpailu erikokoisten palveluntuottajien välillä ja tuettaisiin asiakkaan valinnan vapautta.

3. Näkemyksenne siitä, että kokeilun mukaisia lääkärint vastaanottokäyntejä tarjoavan palveluntuottajan olisi sitouduttava tarjoamaan lääkärikäyntien lisäksi myös kokeilun piiriin kuuluvia tutkimuksia, mikäli palveluntuottajalla olisi laboratorio käytössään (oma tai alihankinta)?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

Jos korvausmali toteutetaan, näin tuettaisiin asiakkaan valinnan vapautta, eivätkä he hakeutuisi takaisin julkiselle teettämään yksityislääkärin suosittelemia laboratoriotutkimuksia. Toisaalta tämä voisi aiheuttaa korvauskustannusten nousua vakuutuskassoissa.

4. Näkemyksenne siitä, että kokeiluun voisi osallistua vain sellainen palveluntuottaja, jolla ylipäänsä olisi käytettävissään laboratorio (omana tai alihankintana)? Tämä tarkoittaisi sitä, että lääkärikäyntejä ei voisi tarjota, mikäli palveluntuottajalla ei olisi käytettävissään laboratoriopalveluita.

En kannata tätä koskevaa velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

Kaikki vastaanottokäynnit eivät edellytä laboratoriotutkimuksia. Rajausta jättäisi osan palveluntuottajista pois palveluntarjoajien joukosta.

5. Näkemyksenne siitä, tulisiko kokeiluun voida osallistua myös pelkästään laboratoriotutkimuksia tuottavana palveluntuottajana?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

Tämä saattaisi lisätä laboratoriopalveluiden saatavuutta.

6. Näkemyksenne siitä, tulisiko palveluntuottajia edellyttää tekemään suorakorvaussopimus Kelan kanssa?

En osaa sanoa/muu, kirjoitan vastauksen alla olevaan kenttään.

Avoin kenttä perusteluille:

Suorakorvaussopimus helpottaa asiakkaiden maksukäytäntöjä. Se kuitenkin edellyttää tietojärjestelmäinvestointeja, jotka ovat merkittäviä etenkin pienille palveluntuottajille. Vaatimus voi rajoittaa kilpailua ja tarjontaa, jos jotkin palveluntuottajat eivät voisi osallistua kokeiluun tämän takia.

Kajaani Sari
Vakuutuskassat ry